EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 21.11.2018
COM(2018) 755 final

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

Letno poročilo o spremljanju izvajanja programa za podporo strukturnim reformam za leto 2017

{SWD(2018) 465 final}

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

Letno poročilo o spremljanju izvajanja programa za podporo strukturnim reformam za leto 2017

UVOD

Evropska komisija od leta 2017 upravlja namenski program, tj. **program za podporo strukturnim reformam**, z začetnim proračunom 142,8 milijona EUR[1] (ki se je s spremembo Uredbe (EU) 2017/825[2] povečal na 222,8 milijona EUR), njegov cilj pa je podpreti države članice pri oblikovanju in izvajanju institucionalnih in upravnih reform ter reform, ki spodbujajo rast.

Strukturne reforme so že po svoji naravi **zapleteni procesi**, katerih oblikovanje in izvajanje zahtevata celotno verigo visoko specializiranih znanj, spretnosti in veščin. V nekaterih državah članicah zmogljivosti za začetek in izvajanje strukturnih reform pogosto niso ustrezne za reševanje upravnih, gospodarskih in socialnih izzivov, ki jih prinašajo take reforme.

Cilj programa za podporo strukturnim reformam je torej pomagati državam članicam pri **reševanju teh izzivov** in **krepitvi njihove zmogljivosti** za pripravo in izvajanje institucionalnih, upravnih reform in reform, ki spodbujajo rast, s čimer bi prispevale h krepitvi institucij, procesov upravljanja, javne uprave ter k izboljšanju uspešnosti in odpornosti gospodarskih in socialnih sektorjev. Namen je okrepiti kohezijo, konkurenčnost, produktivnost, trajnostno rast, ustvarjanje delovnih mest in naložbe.

IZVAJANJE PROGRAMA V LETU 2017

Leto 2017 je bilo prvo leto, v katerem so se izvajale dejavnosti v okviru programa za podporo strukturnim reformam. Že v prvem krogu programa je **povpraševanje držav članic močno preseglo razpoložljiva proračunska sredstva**. 16 držav članic je predložilo 271 zahtevkov za podporo za znesek, ki je bil ocenjen kot približno 4-krat večji od razpoložljivega letnega proračuna za program za podporo strukturnim reformam za leto 2017 (22,5 milijona EUR).

Komisija je pri izboru zahtevkov držav članic za financiranje v okviru programa za podporo strukturnim reformam v letu 2017 **upoštevala načela in merila** iz uredbe o programu za podporo strukturnim reformam. Posledično je bilo za financiranje izbranih **159 zahtevkov iz 16 držav članic**.

[1] Uredba (EU) 2017/825 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. maja 2017 o vzpostavitvi programa za podporo strukturnim reformam za obdobje 2017–2020 ter o spremembi uredb (EU) št. 1303/2013 in (EU) št. 1305/2013.

[2] Komisija je 6. decembra 2017 predlagala spremembo uredbe o programu za podporo strukturnim reformam, da bi se proračun programa povečal za 80 milijonov EUR in dodala podpora za članstvo euroobmočja v zvezi s cilji, h katerim prispeva program. Uredba (EU) 2018/1671 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2018 o spremembi Uredbe (EU) 2017/825 z namenom povečanja finančnih sredstev programa za podporo strukturnim reformam in prilagoditve njegovega splošnega cilja je začela veljati 13. novembra 2018.

Zahtevki so bili porazdeljeni po naslednjih glavnih področjih:

- 29 % na področju trga dela, izobraževanja, zdravstva in socialne politike;
- 28 % na področju rasti in poslovnega okolja;
- 18 % na področju upravljanja prihodkov in upravljanja javnih financ;
- 16 % v zvezi s finančnimi storitvami in dostopom do financiranja; ter
- 9 % v zvezi z upravljanjem in javno upravo.

V skladu z načelom dobrega finančnega poslovodenja je bila prednost pri financiranju namenjena zahtevkom, ki so omogočili **hitro izvedbo podpore in hitro izvajanje reform na terenu**, ter zahtevkom za obravnavanje **opredeljenih ciljev, pri katerih so bili pričakovani veliki rezultati na terenu**.

Skoraj **90 % zahtevkov, ki so bili izbrani za financiranje v letu 2017, se neposredno nanaša na strateške prednostne naloge EU**.

Razčlenitev izbranih zahtevkov glede na ustrezne okoliščine, v katerih se lahko predložijo v okviru uredbe o programu za podporo strukturnim reformam (člen 7(3)), je bila naslednja:

- 51 % izbranih zahtevkov se je nanašalo na izvajanje reform v odziv na izzive, ki so bili izpostavljeni v procesu evropskega semestra (priporočila za posamezne države, poročila o posameznih državah);
- 27 % izbranih zahtevkov, povezanih z izvajanjem strateških prednostnih nalog Unije (unija kapitalskih trgov, energetska unija in podnebje itd.);
- 7 % izbranih zahtevkov v zvezi z izvajanjem prava Unije; ter
- 4 % izbranih zahtevkov se je nanašalo na izvajanje programov EU za ekonomsko prilagoditev.

Čeprav ocenjevanje dejanskega učinka podpornih ukrepov ne spada v to poročilo, ni nobenega dvoma, da program že po 14 mesecih od začetka izvajanja podpornih ukrepov, izbranih za financiranje, **prinaša pričakovane rezultate** – in sicer v obliki strateškega in pravnega svetovanja, študij, usposabljanj, delavnic, priporočil, akcijskih načrtov itd.

Do 31. oktobra 2018 je bilo izvedenih (dokončanih) že 12 % projektov za podporo reformam, 82 % projektov se je začelo izvajati na terenu, 6 % projektov pa je bilo v pripravi.

Največji delež **podpornih ukrepov, izvedenih v letu 2017**, je namenjen:

- izboljšanju delovanja nacionalnih uprav za prihodke (11 %);
- spodbujanju razvoja nacionalnih in čezmejnih kapitalskih trgov (9 %);
- izboljšanju dostopnosti, učinkovitosti in odpornosti sistemov zdravstvenega varstva (9 %);
- reformiranju energetskih okvirov, vključno s prehodom na nizkoogljično gospodarstvo, spodbujanju energetske učinkovitosti in obnovljivih virov energije (6 %);
- krepitvi sistemov izobraževanja in usposabljanja (5 %); ter
- povečanju učinkovitosti in uspešnosti javnega sektorja (5 %).

NAPREDEK PRI DOSEGANJU CILJEV PROGRAMA

Program je tudi na dobri poti, da doseže svoj splošni cilj[3]. Podporni ukrepi se izvajajo v tistih sektorjih politike, za katere so bile predvidene institucionalne, upravne in/ali strukturne reforme in/ali jih morajo izvajati države članice, tudi zaradi zagotovljene podpore. Zlasti vsi podporni ukrepi, ki so bili izbrani v okviru programa za podporo strukturnim reformam za leto 2017, prispevajo k izvajanju **institucionalnih, upravnih in strukturnih reform**, ki jih države članice izvajajo v **različnih gospodarskih in socialnih sektorjih** in ki se izvajajo **kot odziv na gospodarske in socialne izzive.**

Na splošno je iz prvega leta izvajanja programa za podporo strukturnim reformam razvidno, da lahko program za podporo strukturnim reformam **znatno prispeva** k prizadevanjem nacionalnih organov držav članic za **opredelitev in odpravo nekaterih strukturnih pomanjkljivosti**, ki ovirajo pripravo in izvajanje reform. Program je na primer pripomogel, da so se pregledali sedanji zakonodajni postopki, odkrile slabosti in zagotovila priporočila za izboljšave. Program se je prav tako izkazal kot pomembno orodje za izboljšanje zmogljivosti držav članic za opredelitev učinkovitejših postopkov in metodologij (izboljšanje učinkovitosti zdravstvenega sistema) in/ali za napredek v smeri učinkovitejšega upravljanja človeških virov (izmenjava izkušenj med sodniki iz različnih držav članic, da se izmenjajo nacionalne prakse z državo članico prosilko).

Ukrepi, izbrani v okviru programa za podporo strukturnim reformam za leto 2017, so namenjeni zagotavljanju evropske dodane vrednosti, med drugim prek **dopolnjevanja in sinergij z drugimi programi** in politikami na nacionalni ravni, ravni Unije in mednarodni ravni, in/ali z njihovim prispevkom k **spodbujanju medsebojnega zaupanja in sodelovanja** med državami članicami upravičenkami in Komisijo. Poleg tega so ukrepi namenjeni tudi omogočanju razvoja in izvajanja rešitev, ki obravnavajo nacionalne izzive, pozitivno pa tudi vplivajo na **čezmejne izzive ali na izzive v celotni Uniji**. Kot primer je mogoče izpostaviti naslednje podporne ukrepe:

- podporni ukrepi za krepitev razvoja **regionalnih kapitalskih trgov** in olajšanje uvedbe vseregijskega okvira za krite obveznice;
- podpora oceni **uspešnosti zdravstvenih sistemov** vzporedno v dveh državah, ki bi na ravni EU izkoristila vzajemno učenje in sodelovanje ter gradila na izkušnjah ene države članice, da bi pomagala prilagoditi podporo drugi državi;
- vzpostavitev medsebojnega zaupanja z omogočanjem **izmenjave strokovnjakov med nacionalnimi ministrskimi organi za energijo in drugo upravo**, da bi pripomogli k boljšemu razumevanju in merjenju energijske revščine ter njenemu odpravljanju; ali
- omogočanje izmenjav dobrih praks med več državami ob uvedbi **različnih pokojninskih shem**.

Ker Komisija lažje kot katera koli posamezna država članica **opredeli in usmerja dobre prakse**, so podporni ukrepi, ki so bili zagotovljeni državam članicam, v številnih primerih pomenili izmenjavo dobrih praks med državami članicami in mednarodnimi organizacijami ali pa so jo dopolnjevali. To je omogočilo tudi **povečanje učinkovitosti**, saj se pozitivni rezultati iz ene države članice pogosto lahko uporabijo kot zgled pri izvajanju v drugi državi članici.

[3] Nekateri zunanji dejavniki lahko vplivajo na rezultate podpornih ukrepov, obstaja pa tudi tveganje, da se predvidene reforme navsezadnje ne bodo izvedle. Zato je treba vzročno zvezo med podpornimi ukrepi, zagotovljenimi v okviru programa, in doseganjem splošnega cilja oceniti za vsak primer posebej in pri tem upoštevati vpliv zunanjih dejavnikov.

ZAKLJUČEK

Na splošno je iz prvega leta izvajanja programa za podporo strukturnim reformam razvidno, da lahko program za podporo strukturnim reformam **znatno prispeva k nadaljnjim prizadevanjem nacionalnih organov držav članic za opredelitev in odpravo nekaterih strukturnih pomanjkljivosti** in ozkih grl pri oblikovanju ali izvajanju reform ter pri določanju prednostnih področij reform. Podobno se je program doslej izkazal za pomembno orodje pri krepitvi zmogljivosti držav članic za opredelitev učinkovitejših postopkov in metodologij in/ali za napredek v smeri učinkovitejšega upravljanja človeških virov.

Čeprav so rezultati podpornih ukrepov povezani s posebnimi projekti, je učinkovito nadaljnje ukrepanje v zvezi s takimi ukrepi v smislu izvajanja konkretnih reform še vedno **posebna pravica države članice prejemnice**.

Komisija bo v prihodnjih letih še naprej spremljala uporabo podpornih ukrepov ter izvajanje institucionalnih in upravnih reform ter reform, ki spodbujajo rast (doseganje cilja programa).